KRAJSKÝ ÚŘAD
JIHOČESKÝ KRAJ
Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví
Oddělení ochrany přírody, ZPF, SEA a CITES
U Zimního stadionu 1952/2
370 76 České Budějovice

KUCBX00XTYYK

Váš dopis zn.: 24922/2020
Ze dne: 3. 11. 2020
Naše č. j.: KUJCK 139990/2020
Sp. zn.: OZZL 135508/2020/pelh SS

Vyřizuje: Mgr. Petr Lhotka
Telefon: 386 720 802
E-mail: lhotka@kraj-jihocesky.cz

Datum: 16. 11. 2020

Oznámení o zahájení správního řízení – výjimka - zvláště chráněné druhy živočichů – vlk obecný, rys ostrovid.

Krajský úřad – Jihočeský kraj, odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví, jako příslušný správní orgán podle § 67 odst. 1 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a dle § 77a odst. 5 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon), obdržel žádost Mendelovy univerzity v Brně, Lesnické a dřevařské fakulty, Zemědělská 1, 613 00 Brno, IČ: 62156489, zastoupené děkanem prof. Dr. Ing. Liborem Jankovským (dále jen žadatel), o povolení výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů (vlk obecný, rys ostrovid) k provádění monitoringu a odchytu na území Jihočeského kraje (mimo území chráněných krajinných oblastí). Odborným garantem výzkumu je Mgr. Miroslav Kutal, Ph.D. a Mgr. Martin Dul'a, jejichž odborné životopisy byly přiloženy k žádosti. Během pětiletého období by měly být odchyceni maximálně 3 jedinci vlka obecného a 2 jedinci rysa ostrovida. Výjimka je požadována na pět let (do 31. 12. 2025).

Výjimka je požadována na následující druhy podle vyhlášky č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů: vlk obecný (*Canis lupus*) a rys ostrovid (*Lynx lynx*), ze zákazů uvedených v ust. § 50 odst. 2 zákona *„škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, rušit, držet a dopravovat"*. Výjimka na „dopravu" se týká pouze uhynulých jedinců nalezených například na silnici.

Žadatel plánuje monitoring vlka obecného a rysa ostrovida prostřednictvím GPS telemetrie. Pro nasazení telemetrického obojku bude třeba zvíře odchytit pomocí certifikovaných nášlapných pastí, které jsou schváleny k odchytu vlků v EU (např. typ Belisle) a na nezbytně nutnou dobu imobilizovat, přičemž bude docházet k jeho držení, případně rušení. Zvíře bude uspávat veterinář a manipulovat s nimi budou zaměstnanci žadatele s osvědčením k práci s pokusnými zvířaty dle zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání. Při monitoringu navíc může dojít k nálezu mrtvého jedince, proto je žádána výjimka k držení a přepravy mrtvých jedinců, a to výhradně k výzkumným účelům (analýzy budou prováděné na vědeckých pracovištích). V případě vlka obecného může výjimečně nastat situace, že bude třeba provádět tzv. averzivní podmiňování, tj. zvíře cíleně plašit různými podněty vč. například střelby z gumových projektilů, které se ukázalo jako nejúčinnější pro změnu nežádoucího chování v případě medvědů. Jedná se o management, doporučený experty Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) v technickém dokumentu zpracovaném pro Evropskou komisi v roce 2014 (Skrbinšek & Krofel 2015). LCIE doporučuje plašení gumovými projektily také v případě silně habituovaných jedinců vlka (LCIE 2019). Toto doporučení přebral také český Program péče o vlka obecného (MŽP 2020). Vzhledem ke skutečnosti, že nestandardní chování vlků bylo v ČR reportováno (avšak zatím nedoloženo), je potřebné tuto metodu v případě výskytu silně habituovaných jedinců, opakovaně se objevujících v blízkosti lidí, otestovat i v českých podmínkách, protože je ke kriticky ohroženému druhu šetrnější alternativou než odstranění z populace. Tato aktivita by měla být realizována v rámci (zatím podaného) mezinárodního projektu LIFE.

Cílem výzkumu je zjištění prostorové aktivity vlka obecného a rysa ostrovida, jeho rozptylu a potravní ekologie. Populace vlka obecného se v ČR rozrůstá a lze očekávat zvýšení množství konfliktů. Rys ostrovid se v Jihočeském kraji vyskytuje trvale (Kutal et al. 2017). Mendelova univerzita v Brně neplánuje systematický telemetrický výzkum rysa ostrovida, ale výjimku využije pouze v případě výjimečných případů poraněných jedinců, sirotků či podobných případů, kdy by bylo nutné zvířata odchytit a po vyléčení či dosažení dobré kondice by bylo užitečné

jim nasadit telemetrický obojek, sledovat úspěšnost jejich přežití ve volné přírodě. Informace zjištěné pomocí telemetrického sledování jsou důležité také pro vyhodnocení funkčnosti preventivních opatření nebo identifikaci faktorů, které by mohly negativně ovlivnit populační trend a rozptyl jedinců zvláště chráněného druhu v kulturní krajině. Vzhledem k tomu, že telemetrické sledování vlka v ČR zatím neproběhlo, výzkum je potřebný pro objektivní vyhodnocení jeho potravních a prostorových nároků. Je v zájmu ochrany přírody, aby tyto informace byly známé a rozhodování o dalším managementu druhu bylo založeno na nezpochybnitelných datech získaných standardizovanou metodou, jakou je GPS telemetrie. Žadatel plánuje vyhodnocení provést v rámci odborných článků, případné dílčí vyhodnocení bude provádět v rámci pravidelných souhrnných zpráv. Informace zjištěné pomocí telemetrie budou využity jak pro další osvětu a vzdělávání veřejnosti, tak pro praktickou ochranu druhu (ověření funkčnosti preventivních opatření, ochrana důležitých migračních koridorů, reakce na averzivní podmiňování). Jiné uspokojivé řešení pro zjištění všech definovaných výzkumných otázek není možné. Potravní ekologii šelem lze částečně sledovat analýzou trusu, nelze však určit frekvenci útoků (tzv. kill rate) a odlišení některých druhů jelenovitých je komplikované v případě, že v sušině trusu nejsou přítomny hlavní identifikační znaky. Prostorovou aktivitu lze zjistit orientačně pomocí kombinace fotomonitoringu, stopování a neinvazivní genetiky, ale přesnou časoprostorovou aktivitu, přesuny v kulturní krajině, místa odpočinku, trasu rozptylu apod. umožňují odhalit pouze vysoce kvalitní telemetrická data. Domníváme se, že povolovaná činnost významně neovlivní zachování druhu nebo předmětu ochrany ve zvláště chráněných územích. Přestože žadatel dlouhodobě preferuje využívání neinvazivních metod monitoringu, tyto mají své limity a velké množství kvalitních dat o prostorové aktivitě vlka a jeho chování v kulturní krajině je možné získat pouze pomocí telemetrického výzkumu. Základním nástrojem pro zjištění prostorových nároků druhu, které jsou jedním z cílů Programu péče o vlka obecného (MŽP 2020) je „explicitní telemetrický výzkum (residentních i dispergujících) vlků směřovaný jednak na studium teritoriálních vztahů v naší krajině a dále na proces disperze v utváření populace v rámci podmínek ČR. Opatření bude zajištěno ve spolupráci AOPK ČR a participujících výzkumných organizací". Žadatel má s AOPK podepsanou rámcovou smlouvu o vzájemné spolupráci. Aktivita je komplementární také k dalším výzkumům, prováděným na území ČR jinými organizacemi, například Hnutím DUHA Olomouc, které se věnuje neinvazivnímu monitoringu velkých šelem pomocí sběru pobytových znaků a genetických analýz. Odborný garant výzkumu Dr. Kutal je členem LCIE, odborné skupiny IUCN / SSC a je v kontaktu s dalšími evropskými experty na problematiku velkých šelem. Oba dva garanti jsou také členy platformy EUROLYNX, sdružující experty věnující se výzkumu rysa ostrovida v Evropě.

Popis konkrétních opatření, která budou realizována za účelem zajištění ochrany odchycených jedinců chráněných druhů či jiných necílových druhů zvířat (včetně popisu opatření k zajištění bezpečnosti veřejnosti):

- Maximální povolený odchyt je 3 jedinci vlka obecného a 2 jedinci rysa ostrovida po dobu platnosti výjimky.
- Odchyt nebude probíhat v citlivém období výchovy mláďat vlků a rysů od 15. 4. do 31. 7.
- K odchytu vlka obecného budou použity pouze tyto typy pastí:

o Nášlapná past se smyčkou Belisle – past s certifikátem AIHTS, kterou je možné používat v EU. AIHTS (Agreement on International Humane Trapping Standards) je mezinárodní dohoda o humánních metodách odchytu, kterou podepsala Kanada, EU a Rusko. Pro odchyt vlků bude používána past 8", pro odchyt medvědů past 12"

o Nášlapná past soft catch (leghold trap) typ EZ Grip Traps, kterou je možné používat podle posledního stanoviska Evropské komise z 14. 3. 2018 (Ref. Ares(2018)1412230) v případě, že tyto pasti jsou nezbytné pro vědecký výzkum nebo monitoring, prováděný v zájmu ochrany přírody, neexistuje uspokojivá alternativa, neohrozí negativní dopad na příznivý stav druhu a jsou realizována předběžná opatření, aby chycené zvíře nebylo zraněno a jeho stresová reakce byla redukována na minimum.

- K odchytu rysa ostrovida bude použit pouze průchozí sklopec – železné nebo dřevěné zařízení, průchodné ze dvou protilehlých stran, na kterých jsou umístěny padací dveře. Ty se spouští se středovým nášlapným zařízením. Dostatečná délka průchozího sklopce (2,6 m) a citlivost nášlapného zařízení zajišťuje bezpečné uzavření sklopce a vylučuje zranění chyceného jedince. Sklopec musí být umístěn na vodorovném podkladu na průchozích místech nebo v blízkosti značkovacích míst rysa ostrovida. V případě nálezu čerstvé kořisti rysa ostrovida může být sklopec instalován v lokalitě nálezu. Použití sklopce je možné pouze v lokalitách, kde se nepohybuje vodící samice nebo samice v pokročilé fázi březosti.
- Na každém odchytovém místě bude umístěna 1-2 MMS fotopasti (tj. fotopast, jejíž součástí je GSM modul), která jednak umožňuje okamžitý přenos fotografií na mobil nebo e-mail, jednak zadání příkazu k pořízení fotografie na dálku (pomocí SMS). 2x denně (vždy ráno a večer tak bude ověřena funkčnost fotopasti pořízením fotografie odchytového místa). Jen v případě, že se snímek na dálku nepodaří získat, což může indikovat technický problém fotopasti, bude funkčnost místa ověřena fyzickou návštěvou a v případě setrvávajících

problémů fotopast bude nahrazena jinou. Podmínkou funkčnosti systému je, je že odchytové místo bude mít dobrý GSM signál. V případě slabého signálu (který nebude postačovat pro zasílání fotografií), bude místo MMS fotopasti umístěn GSM alarm, který podá okamžitou informaci v případě odchytu zvířete.

- V případě, že budou pasti aktivované, bude v pohotovosti odchytový tým tak, aby na místo odchytu dorazil do 30 minut od zjištění přítomnosti chyceného zvířete (v případě použití nášlapných pastí) nebo do 4 hodin (v případě použití sklopce).

- Odchyt vlka nebude na jednom místě probíhat neustále, ale během 2-3 týdenních period, kdy budou výzkumní pracovníci žadatele nebo jeho smluvních partnerů a veterinář v pohotovosti aby byli schopni během co nejkratšího času na místo dorazit. Doba, po kterou bude zvíře v pasti, je bezesporu nejvíce stresujícím momentem odchytu. Právě proto se budeme snažit minimalizovat čas využitím MMS fotopasti. Pro pořádek dodáváme, že zatím nebyl zdokumentovaný případ, kdy se vlk nebo rys v použitém typu pasti zranil, přestože v některých výzkumných projektech nebyly využívány fotopasti - odchytová zařízení byla kontrolována 2x denně, vlk tedy mohl být v pasti až 12 hodin.

Imobilizace proběhne zkušeným veterinárním lékařem, který je součástí odchytového týmu projektu pokusu. Nasazení telemetrického obojku mohou provádět pouze odborně způsobilé osoby nebo smluvní partneři žadatele s odbornou způsobilostí.

- Manipulace se zvířetem bude probíhat jen nezbytně nutnou dobu: budou změřeny základní biometrické údaje, zjištěna váha zvířete, odebrány biologické vzorky (krev, trus, srst, vzorky kůže, stěry ze sliznic, ektoparaziti), bude nasazen GPS telemetrický obojek a v případě vlka bude aplikován RFID čip. Váha obojku neovlivňuje prostorovou aktivitu, úspěšnost lovu nebo reprodukci zvířete. Sledovací zařízení a jeho doplňky jsou specifikovány a certifikovány výrobcem (Lotek, Vetronics, Followit atd.) pro konkrétní druh, pohlaví a velikostní kategorii a váhovou kategorii.

- Část obojku bude zhotovena z rozložitelného bavlněného proužku, který se časem rozpadne a zvířeti tak obojek po 2-3 letech sám odpadne.

- Pro zabránění odchytu necílových druhů zvířat budou vybrány lokality, kde bude z předchozího monitoringu známý pravidelný pohyb vlků nebo rysů a tyto druhy budou jedním nejfrekventovanějších druhů. Dále budou využity komerční atraktanty specifické na vlka, které prodlouží čas, kdy se vlk bude v místě pohybovat a zvýší se tak šance odchytu v případě průchodu. Pasti jsou dimenzované na hmotnost a k jejich aktivaci nedojde při průchodu výrazně lehčích živočichů, než je vlk. V případě odchytu většího živočicha (jehož odchyt nemůžeme zcela vyloučit), kterého nebude možné z pasti vyprostit bez jeho imobilizace, budeme postupovat stejně jako v případě vlka obecného – přivolaný veterinář zvíře imobilizuje, jen nebudeme nasazovat telemetrický obojek. Postup budeme konzultovat s uživatelem honitby, kde budou pasti umístěny (bez jeho souhlasu pasti ostatně ani nebudou umístěny). Všichni živočichové podobné nebo větší velikosti, než je vlk, kteří se na území vyskytují, však nepatří mezi zvláště chráněné druhy ale běžnou lovnou zvěř.

- Na přístupových cestách budou upozornění o tom, že se v daném úseku nacházejí odchytová zařízení. Past nezpůsobí vážné zranění dospělému člověku ani dítěti. Člověk na rozdíl od divokého zvířete se může z pasti sám vyprostit (snad s výjimkou velmi malých dětí, které se ale bez dozoru rodičů nemohou pohybovat v odlehlých lokalitách, kde pasti budou instalovány).

Krajský úřad – Jihočeský kraj, odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví,

oznamuje,

že dnem 3. 11. 2020, tj. doručením žádosti Mendelovy univerzity v Brně, Lesnické a dřevařské fakulty, Zemědělská 1, 613 00 Brno, IČ: 62156489, bylo podle ust. § 44 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, bylo zahájeno správní řízení ve věci udělení výjimky ze zákazů **škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, rušit, držet a dopravovat, stanovených v ust. § 50 odst. 2 zákona, pro výše popsaný záměr monitoringu a odchytu (resp. dopravy),**

podle ust. § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. a) a písm. d) zákona (druhy chráněné právem Evropské unie):

vlk obecný (*Canis lupus*) – KO, EU a rys ostrovid (*Lynx lynx*) – SO, EU.

Naše č. j.: KUJCK 139990/2020 Sp. zn.: OZZL 135508/2020/pelh SS

Rozdělení podle Přílohy č. III vyhlášky č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále též vyhláška): O – ohrožený, SO – silně ohrožený, KO – kriticky ohrožený. Druhy chráněné podle práva Evropské unie - EU.

Krajský úřad upozorňuje, že rozhodnutí o výjimce bude vydáno pro Jihočeský kraj v rozsahu kompetencí svěřených zdejšímu správnímu orgánu (tedy mimo území národního parku, chráněných krajinných oblastí, vojenských újezdů, resp. národních přírodních rezervací a národních přírodních památek). Dále je nutné upozornit, že ve zvláště chráněných územích (přírodní rezervace a přírodní památky) je nutné, pro uskutečnění záměru, splnit další podmínky podle zákona, resp. zřizovacích právních předpisů.

Krajský úřad sděluje, že Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Jižní Čechy bude požádána o poskytnutí odborného stanoviska.

Krajský úřad – Jihočeský kraj, odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví, oddělení rozvoje venkova, péče o krajinu a koncepcí se tímto žádá o vyjádření podle ust. § 45g zákona, neboť záměr by měl být realizován i v lokalitách, které jsou součástí ptačích oblastí (resp. evropsky významných lokalit).

Podle § 47 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, uvědomuje zdejší správní orgán o zahájení správního řízení jeho účastníky a také spolky, jejichž hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny a jejichž místně příslušné organizační jednotky uplatnily u správního orgánu postup podle § 70 odst. 2 zákona. Zároveň upozorňuje spolky na povinnost oznámit správnímu orgánu písemně svou případnou účast v řízení do 8 dnů od doručení tohoto oznámení o zahájení řízení.

Do podkladů rozhodnutí lze nahlédnout na Odboru životního prostředí, zemědělství a lesnictví – oddělení ochrany přírody, ZPF, SEA a CITES, Krajského úřadu – Jihočeský kraj po předchozí dohodě.

S odkazem na § 36 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, dává tímto správní orgán možnost účastníkům řízení vyjádřit své stanovisko k uvedenému záměru, navrhovat důkazy a činit návrhy. Rozhodnutí ve věci by mělo být vydáno po 13. 12. 2020.

Vyvěšeno: 19. 11. 2020

Sejmuto:

Vyvěšeno také elektronicky po dobu

Ing. Zdeněk Klimeš
vedoucí odboru